

Ο εκπρόσωπος του Νεοκυπριακού Συνδέσμου
Μιχάλης Θουκυδίδη
απαντά σε ερωτήματα της Χαραυγής

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΑΡΝΟΥΜΑΣΤΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ;

Το 1974 δεν ήταν μόνο καταλυτικό ως προς τα τραγικά γεγονότα που ακόμα βιώνει η χώρα μας αλλά άλλαξε και τα δεδομένα της κοινωνίας μας.

Αποτέλεσε ακόμα το σπινθήρα για κάποιες νέες θεωρήσεις, που στις πιο πολλές φορές είχαν τις παλινδρομήσεις τους αλλά εν πάση περιπτώσει δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την εμφάνιση αρκετών οργανώσεων και συνδέσμων. Ένας τέτοιος σύνδεσμος, αμφιλεγόμενος ίσως για αρκετούς αλλά που χωρίς παλινδρομήσεις συνεχίζει την πορεία που χάραξε όταν επίσημα ξεκίνησε τις δραστηριότητές του πριν ένα τέταρτο του αιώνα είναι και ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος..

Εικοσιπέντε χρόνια ζωής δεν είναι λίγα. Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκαν οκ ολίγες οργανώσεις που δεν άντεξαν στο πέρασμα του χρόνου. Ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος με τις δικές του sui generis εν πολλοίς θέσεις βρίσκεται πάντα εν ζωή. Γι' αυτό και στη συνέντευξη που ακολουθεί κρίναμε σκόπιμο να θέσουμε μια σειρά από ερωτήματα σε ένα από τα μέλη της Συντονιστικής που το διοικεί, τον κ. Μιχάλη Θουκυδίδη.

Χ.: Ας οριοθετήσουμε αρχικά τους στόχους και σκοπούς των ανθρώπων που συσπειρώνονται γύρω από το Νεοκυπριακό Σύνδεσμο.

Μ.Θ.: Ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος ιδρύθηκε επίσημα το Μάρτη του 1975 και ήταν απότοκο των τραγικών γεγονότων του '74 που σημάδεψαν δυστυχώς ανε-

ξίτηλα το κορμί της χώρας μας. Την ιδέα δημιουργίας του Συνδέσμου συνέλαβαν αρχικά εννιά άτομα που πίστεψαν στην ανεξαρτησία της Κύπρου, που δεν την είδαν ως ενδιάμεσο σταθμό για κάτι άλλο και που συντάραξε κυριολεκτικά την κατάλυση της δημοκρατίας και η δυστυχία που προκάλεσε η εισβολή.

Οι επιδιώξεις του Συνδέσμου επικεντρώνονται βασικά σε τρεις βασικά κατευθύνσεις:

- Την ενίσχυση του Κυπριακού Κράτους.
- Την επαναπροσέγγιση των δυο μεγαλύτερων κοινοτήτων της χώρας.
- Τη διατήρηση και ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών.

Οι στόχοι είναι αυτονόητοι, αν σκεφτεί κανείς ότι τότε, μόλις είχαν προηγηθεί ο πραξικόπημα και η εισβολή που τραυμάτισαν σοβαρά το κυπριακό κράτος και έπληξαν σε μεγάλο βαθμό τους δημοκρατικούς θεσμούς. Ακόμα ότι η εισβολή μοίρασε στα δυο τη χώρα μας και διαχώρισε τις δυο κοινότητες, κάμνοντας επικίνδυνα άμεσο τον κίνδυνο διχοτόμησης της πατρίδας μας.

Χ.: Ο Σύνδεσμος βρέθηκε κατά καιρούς στο κέντρο έντονης κριτικής με κύριο ισχυρισμό την άρνηση της ταυτότητας των Ελληνοκυπρίων και κατ'επέκταση και των Τουρκοκυπρίων. Θα μπορούσε κάτι τέτοιο να ήταν σωστό;

Μ.Θ.: Καθόλου. Πρόκειται κατά την άποψή μας για μια κακοπροαίρετη ή λανθασμένη εκτίμηση στην καλλίτερη περίπτωση από κείνους που ουσιαστικά

δε θέλουν και αντιμάχονται την αυτόνομη πολιτική ύπαρξη της πατρίδας μας και που εντελώς λανθασμένα προσπαθούν να αποδώσουν στο Σύνδεσμο ανθελληνισμό. Δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι το να αγαπά κανείς βαθιά και με αφοσίωση την πατρίδα του, τη χώρα που το γέννησε, εξυπακούει απόρριψη για την οποιαδήποτε χώρα ή κουλτούρα.

Εμφαντικά θα πρέπει να τονιστεί ότι σε καμιά περίπτωση δε διανοήθηκε ο Σύνδεσμος να απαντήσει τον Ελληνοκύπριο από την ελληνική του πολιτιστική ταυτότητα κάτι που επιβεβαιώνεται μέσα από τα γραφτά του και φυσικά και την ιδρυτική του διακήρυξη, όπου ρητά αναφέρεται ότι “δεν γίνεται να ξεχάσουμε την εθνική μας καταγωγή και τους πολιτιστικούς μας δεσμούς”.. Ωστόσο θέση του Συνδέσμου είναι ότι την Κυπριακή Δημοκρατία συνθέτει μια πλουραλιστική κοινωνία και ότι πρέπει να υπάρχει συνειδητοποίηση, σεβασμός και ενίσχυση των πολιτιστικών στοιχείων όλων των κοινοτήτων που απαρτίζουν τον κυπριακό λαό. Δε βλέπουμε τις κουλτούρες που συνθέτουν την κυπριακή πραγματικότητα σαν ανταγωνιστικές, παρά μόνο ελεύθερα να ανελίσσονται εμπλουτίζοντας έτσι τη ζωή του Κύπριου.

Ταυτόχρονα όμως ο Σύνδεσμος προσπαθεί να κάμει κατανοητό το διαχωρισμό της πολιτιστικής από την πολιτική ταυτότητα του Κυπρίου, κάτι που δυστυχώς μέχρι της στιγμής δεν έγινε κατορθωτό. Δεχόμαστε σαν αναντίλεκτο γεγονός της πολιτισμικής ταύτισης των Ελληνοκυπρίων με την Ελλάδα και των Τουρκοκυπρίων με την Τουρκία αλλά επισημαίνουμε ότι διαφορετικός είναι ο κύπριος πολίτης από τον αντίστοιχο του της Ελλάδας και της Τουρκίας και ότι διαφορετικοί είναι οι θεσμοί και τα στοιχεία που συνθέτουν την πολιτική ταυτότητα των τριών χωρών. Επισημαίνεται ότι στην

Κύπρο έχουμε όλα τα στοιχεία που συνθέτουν ένα σύγχρονο κράτος και τα οποία συγκροτούν την πολιτική ταυτότητα όλων των Κυπρίων, όλων όσων δεν επιδιώκουν τη διχοτόμηση ή ενδεχομένως και την ένωση.

Επομένως ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος καθόλου δεν αντιστρατεύεται τους πολιτιστικούς δεσμούς Ελληνοκυπρίων/Ελλάδας και Τουρκοκυπρίων Τουρκίας η ακόμα και Αρμενίων με την Αρμενία κάτι που θεωρεί εντελώς φυσιολογικό. Από την άλλη ωστόσο αντιμάχεται την οποιαδήποτε πολιτική ταύτιση της Κύπρου με την Τουρκία ή την Ελλάδα, διαφορετικά θα έπρεπε λογικά να επιδιώκει την Ένωση ή τη διχοτόμηση. Επισημαίνεται ότι ο Νεοκυπριακός τάσσεται ολόψυχα υπέρ της συνέχισης της ανεξαρτησίας της χώρας μας όχι ως το εφικτό αλλά ως το επιθυμητό.

Εν κατακλείδι σαν κυπροκεντρικός που είναι, ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος αποβλέπει στην ενίσχυση και εμπέδωση όλων εκείνων των στοιχείων που συνθέτουν την Κυπριακή Κοινωνία και προσπαθεί να παραμερίσει εκείνα τα στοιχεία που οδηγούν στην εξασθένηση και ενδεχομένη διάλυση του Κυπριακού κράτους, στον οποίο την ύπαρξη πιστεύουμε και για την επιβίωση του οποίου θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε. Κατά κύριο λόγο ωστόσο ο Σύνδεσμος αντιμάχεται τον εθνικισμό.

Χ.: Ποιο είναι εκείνο που θα χαρακτηρίζεται ως Εθνικισμό; Πώς εμφανίζεται κατά την άποψή σας αυτός ο εθνικισμός στην Κύπρο;

Μ.Θ.: Όπως είναι γνωστό, ο εθνικισμός εκφράζει μια ιδεολογία όπου με βάση τη θρησκεία, τη γλώσσα ή άλλα πολιτιστικά χαρακτηριστικά, οι άνθρωποι τείνουν να κρατήσουν σε απόσταση, να αποξενώσουν ή και να αντικρίσουν εχθρικά

όσους διαφέρουν απ' αυτούς και ενώ κατά τον 19 αιώνα όπως στις περιπτώσεις της Ιταλίας και της Γερμανίας, ο εθνικισμός επενέργησε συσπειρωτικά στον αιώνα που ζούμε έχει σαφώς λειτουργήσει καταστροφικά. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα της διάλυσης της Σοβιετικής Ένωσης και της Γιουγκοσλαβίας και οι διάφοροι τοπικοί πόλεμοι που μαίνονται στην Ασία και την Αφρική. Στην περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας, με έξωθεν βέβαια υποβολή, ο εθνικισμός έχει κυριολεκτικά ρημάξει τη χώρα κι αν έχουν όλοι οι κάτοικοι της τις ίδιες καταβολές (Σλαύοι).

Όμως αν έλθουμε στην περίπτωση της Κύπρου όπου αρχικά ο ελληνικός και αργότερα ο τουρκικός εθνικισμός οδήγησαν στη σημερινή επισφαλή κατάσταση της χώρας μας και τα συναφή πολιτικά αδιέξοδα. Για πολλά χρόνια ο ελληνικός αλυτρωτισμός και εθνικισμός προβάλλει την ιδέα ότι η Κύπρος είναι ελληνική αποκλείοντας έτσι τους Τουρκοκύπριους, ενώ ο τουρκικός εθνικισμός υποβάλλει ότι η Κύπρος είναι τουρκική, μια έννοια που με τη σειρά της αποκλείει τους Ελληνοκύπριους. Αποτέλεσμα ήταν οι δυο εθνικισμοί να οδηγήσουν στο πραξικόπημα, την εισβολή, την εθνική εκκαθάριση και τη για την ώρα διχοτομημένη πατρίδα. Τα τελευταία χρόνια με τη συμμετοχή στο Κυβερνών κόμμα εκείνης της παράταξης που έλαβε μέρος στις συγκρούσεις του '63, ο εθνικισμός έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις, μετατρέπόμενη σ' ένα εργαλείο καλλιέργειας των προϋποθέσεων για την οριστική διχοτόμηση της χώρας μας.

Ο εθνικισμός αυτός βρίσκει την έκφραση του στην άρνηση ή παραγνώριση του πολιτισμού των υπόλοιπων κυπριακών εθνοτήτων, θεωρώντας περίπου προδοσία την αναγνώριση ή ύπαρξη αυτών των πολιτικών στοιχείων στην κυπριακή κοινωνία την οποία θέλουμε και τώρα ακόμα να φανταζόμαστε

αμιγώς ελληνική. Βρίσκω ακόμα ο εθνικισμός στην προσπάθεια παραπέρα “ελληνοποίηση” της Κύπρου στη μη πολιτιστική της διάσταση. Στην παιδεία για παράδειγμα ο άκρατος ελληνοκεντρισμός και η ελληνολαγνεία γίνεται σε βάρος των ουμανιστικών αξιών και της ευρωπαϊκής διάστασης. Ως γνωστό η ένταξη στην Ευρώπη δεν αφορά απλά την οικονομία και τη γεωγραφία αλλά έχει εν πολλοίς να κάνει με το ευρωπαϊκό πνεύμα, όπου ενώ τυγχάνουν σεβασμό οι επί μέρους ταυτότητες των κρατών μελών, δε χωρά ο εθνικισμός.

Συνοπτικά ο εθνικισμός στην ελληνοκυπριακή κοινότητα τείνει να παραγνωρίσει πλήρως τις “άλλες κουλτούρες, καλλιεργώντας την έννοια της ελληνικής καθαρότητας. Σε συνδυασμό με τον τουρκικό εθνικισμό, που ευσυνείδητα καλλιεργείται από την Τουρκία και τους εθνικιστές της τουρκικής κοινότητας, τείνει έτσι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις επιβολής της οριστικής διχοτόμησης της χώρας μας. Ή για να το τοποθετήσω κάπως διαφορετικά παγιώνει το υφιστάμενο ψυχικό χάσμα ανάμεσα στις δυο κοινότητες δυσκολεύει τη λύση και όταν θα εξευρεθεί δε θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις βιωσιμότητάς της.

Θεωρώ σκόπιμο να υποδείξω ότι καμιά προσπάθεια χαλιναγώγησης του εθνικισμού δε γίνεται από το επίσημο κράτος που αφήνεται να άγεται και να φέρεται σ’ αυτό τον τομέα από τα στοιχεία που επικρατούν σήμερα στο κυβερνών κόμμα. Θέλω ακόμα να υποδείξω ότι 40 χρόνια μετά την ανεξαρτησία καμιά δεν έγινε προσπάθεια σφυρηλάτησης της έννοιας του Κυπρίου πολίτη ο οποίος εμφανίζεται να είναι ο μεγάλος απών στα πολιτικά δρώμενα της χώρας μας, καταποντιζόμενος μέσα στην άγνοια την ευθυνοφοβία και το λαϊκισμός. Βέβαια στην τιθάσευση του εθνικισμού δεν βοήθησε ούτε η

εξαλλοσύνη και ο σοβινισμός του κ. Ντενκτάς ούτε τα πολιτικά αδιέξοδα στο Κυπριακό, που διαδέχονται το ένα το άλλο.

Είναι η άποψή μου ότι όλες οι σώφρονες δυνάμεις της Κύπρου θα πρέπει σύντομα να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο του εθνικισμού που διαλύει τις οποιοσδήποτε προϋποθέσεις ανασυγκρότησης της κυπριακής κοινωνίας σένα πλουραλιστικό πλαίσιο και της μελλοντικής πορείας της χώρας, ως ομόσπονδης μεν αλλά αυτόνομης και κατά το δυνατόν χωρίς δεσμεύσεις, πολιτικής οντότητας.

Χ.: Από ότι φαίνεται είσαστε από τους πρωτοπόρους της επαναπροσέγγισης κάτι στο οποίο φαίνεστε να εμπλέκεστε σ' όλη σας τη διαδρομή σ' αυτά τα εικοσιπέντε χρόνια. Πάνω σε ποιες αρχές νομίζετε ότι πρέπει να εδράζεται η επικοινωνία με τους Τουρκοκυπρίους όταν το καθεστώς Ντενκτάς την αρνείται και όταν κάποιος από την ελληνοκυπριακή πλευρά βάζει διαρκώς "παράσιτα";

Μ.Θ.: Θα αρχίσω από το τελευταίο. Αυτοί, που όπως λέτε, βάζουν "παράσιτα", είναι αυτοί που ουσιαστικά δεν έχουν δεκτεί την ιδέα της δικαιοδικότητας του κράτους, τι εξυπακούει η διζωνική ομοσπονδία και ακόμα λιγότερο την ιδέα της πλουραλιστικής κοινωνίας, πιστεύοντας ακόμη στην απόφραξη ελληνικότητας της Κύπρου, και την ανάγκη η Ελληνοκυπριακή πλευρά να έχει το πάνω χέρι, ενεργώντας όπως ενεργήσαμε την περίοδο 64-74. Είναι εκείνοι που σκέφτοντας ακόμα "εμείς οι Κύπριοι" και οι "άλλοι". Είναι ακόμα οι άνθρωποι που δεν μπορούν να δουν το κυπριακό όραμα της συνύπαρξης της ισότητας και της αλληλοαποδοχής. Εξού και επισείουν τον κίνδυνο "αναγνώρισης της άλλης πλευράς", την ώρα που οι συναντήσεις γίνονται

σ'ένα κλίμα αγωνίας και από τις δυο πλευρές για το μέλλον της μικρής κοινής πατρίδας, αφού και για τις δυο πλευρές που επικοινωνούν, ο κ. Ντενκτάς και οι επιδιώξεις του απορρίπτονται. "Παράσιτα" μπαίνουν απ'αυτούς που δεν μπορούν να είναι πρώτα Κύπριοι.

Κατά τα άλλα είναι γεγονός ότι βασικός άξονας της πολιτικής του κ. Ντενκτάς και της Τουρκίας είναι το δήθεν αβίωτο των δυο κοινοτήτων. Συνεπώς σ'αυτή του την πολιτική, δεν αφήνει ο κ. Ντενκτάς να αναπτυχθεί επικοινωνία ανάμεσα στις δυο κοινότητες της χώρας, κάτι που θα καταρρίψει τον ισχυρισμό του περί του αβιώτου και περιορίζεται να επιτρέπει την επικοινωνία όταν δεν μπορεί να κάμει διαφορετικά.

Για το Σύνδεσμο η επαναπροσέγγιση των δυό βασικών κοινοτήτων της χώρας, καθόλου δεν είναι ουτοπία ούτε και πρόωρη αλλά πολύ καθυστερημένη και το κυριότερο απαραίτητη προϋπόθεση σε μια βιώσιμη λύση. Πολύ περισσότερο γιατί η οποιαδήποτε λύση δεν πρόκειται να είναι αρεστή, ούτε στη μια ούτε στην άλλη κοινότητα. Θα πρέπει να προετοιμαστούμε ώστε να μη συμβεί ότι συνέβη το '63, γιατί ούτε η μια ούτε η άλλη πλευρά ήταν έτοιμες για την ανεξαρτησία, ενώ καμιά δεν είχε γίνει προσπάθεια να προσεγγίσει η μια την άλλη.

Δεν μπορούμε να βρίσκουμε σαν άλλοθι τη στάση του κ. Ντενκτάς και να μη επικοινωνούμε οι δυο κοινότητες. Ο κ. Ντενκτάς είναι δεδομένο εμπόδιο και δεν θα πρέπει να προδιαγράφει τις κινήσεις μας πολύ περισσότερο γιατί οι επιδιώξεις μας είναι αντίθετες με τις δικές του.

Σ' αυτό το στάδιο η επικοινωνία μπορεί να πάρει τη μορφή επαφών ανάμεσα σε συγγενικούς οργανισμούς ή ομάδες των δυό πλευρών, της εισαγωγής κατάλληλων προγραμμάτων στο ραδιόφωνο και την τηλεόραση της μεταφοράς κάποιας "καθημερινότητας" από την άλλη πλευρά και γενικότερα της διαφορετικής συμπεριφοράς των Μ.Μ.Ε. Ακόμα της πιο αντικειμενικής συμπεριφοράς της Ελληνοκυπριακής πλευράς για το τι συμβαίνει στα κατεχόμενα, της αποφυγής καλλιέργειας της μισαλλοδοξίας και κάτι που ενδιαφέρει πολύ τους Τουρκοκύπριους, του ενδιαφέροντος "του μεγάλου αδελφού" και της αναγνώρισης του αγώνα που κάμνουν για την κοινή μας πατρίδα.

Είναι η άποψή μας ότι, χωρίς την εκατέρωθεν συνειδητοποίηση των ανησυχιών και αναγκών των δυο κοινοτήτων και από μέρους των πολιτών και από μέρους του Κράτους, η επικοινωνία δεν μπορεί να είναι ουσιαστική. Δεν μπορεί η επικοινωνία να αναπτυχθεί στα πλαίσια της καχυποψίας και των εκατέρωθεν επικρατούντων αρνητικών στερεοτύπων αλλά χρειάζεται η επίδειξη κάποιας καλής προαίρεσης και τόλμης, ώστε να γίνει κατορθωτή η αλληλοκατανόηση των εκατέρωθεν θεωρήσεων και ανησυχιών. Ακόμα θα πρέπει να δεχτούμε ότι με τους Τουρκοκύπριους έχουμε την ίδια πατρίδα και ότι είμαστε έτοιμοι να τους καλέσουμε να ζήσουν χαριστικά σε μια πλήρως ελληνική κοινωνία, αλλά ότι μαζί θα παλέψουμε για να επιβιώσει η χώρα μας και να ανασυστήσουμε την κυπριακή κοινωνία.

Χ.: Πως θα θέλατε να καταλήξετε;

Μ.Θ.: Θάθελα να κλείσω αυτή μου τη συνέντευξη με την παρατήρηση ότι ο Σύνδεσμος θα συνεχίσει να έχει σαν σημαία αναφοράς στις θεωρήσεις του,

την Κύπρο και το λαό της. Σεβόμενος όλων τις καταβολές και αποδεχόμενος την Κύπρο όπως πραγματικά έχει κι όπως θα την ήθελαν κάποιοι.

Παρά την κατάσταση έσχατης αδυναμίας στην οποία περίπου βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή δε θα πάψουμε να προσβλέπουμε σε μια Κύπρο αληθινά ανεξάρτητη με τις λιγότερες δυνατές δεσμεύσεις όταν μέσα σε συνθήκες αλληλοσεβασμού, αποδοχής της διαφορετικότητας και αλληλοσυνειδητοποίησης όλοι οι Κύπριοι θα διαβιούν απολαμβάνοντας τα αγαθά της ελευθερίας και απαλλαγμένοι οποιασδήποτε μισαλλοδοξίας έτσι που να αποτελούν συνεκτικό στοιχείο της Ενωμένης Ευρώπης.